

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Avtoritarnost pri nas.

Že smo pisali o tem, da zamore biti v avtoritar-
no vladani državi samo objektivna pravica bož-
jega in naravnega zakona vodilo pri urejevanju
države. In dostavili smo, da velja taista pravica
in izključno samo ta pravica tudi kot vodilo pri
reševanju manjšinskega vprašanja. Sicer so še
mnogokod vidni sledovi dosedanje svobode miš-
ljenja o ureditvi države, mnogi se do danes ne
morejo otresti nacionalističnih oz. socialističnih
vplivov bivših političnih strank in njihovih vod-
stev. Na drugi strani pa vidimo, da gre razvoj
nove države kljub tem oviram naprej in da prid-
biva zamisel stanovske ureditve države vedno
več pristašev. To je dokaz, da je jedro večine
avstrijskega ljudstva vsaj še nepokvarjeno,
krščansko. Trezni del avstrijskega ljudstva ob
spominih na toli zlobno zapeljevanje nekdanjih po-
litičnih strank liberalnega ali socialističnega kova
toplo pozdravlja vladu, katere pri njenem delu ne
vodijo več številčne večine in ne ovirajo pred-
sodki manjšine, marveč izključno le pogledi na
pravico, pisano v božjem in naravnem zakoniku.

Taista pravica usposablja in legitimira državo
kot najvišjega sodnika tudi v manjšinskem vpra-
šanju. Le preveč so baš tod še danes vidne sence
nekdanje demokratične dobe. Po naših vaseh in
občinah se je z leti razpasel neke vrste moralni
terorizem, ki jemlje objektivni pogled na resnični
položaj. Poedini naduteži ali zasleplenci so še dan-
es v neprestanem boju za vpliv nad ljudstvom,
po prilikah se mu dobrikajo ali ga strahujejo, sa-
mo da ga ohranijo v svojem vodstvu. To doka-
zuje prepoznano sledeči slučaj iz neke slovenske
župnije celovške okolice: Novodošli g. župnik si
je stavil za nalogo, da ustreže ljudski želji po dvo-
jezičnem petju pri bogoslužju. Pri tem svojem
stremljenju pa je naletel na strahovit odpor par
nacionalistov, ki so v borbi za svoj dosednji vpliv
seglji po javnem sramotenju duhovnika, ga pso-
vali z „Horruks Tschuschenpfarrer“, v noči celo
napadli s kamenji, napadali pevke i. dr. Trebalo
je poziva za najvišjega cerkvenega in posvetnega
mesta v deželi, da so kričali vsaj nekoliko utih-
nili. Ta dogodek kričeih barv se v malem do-
gaja še marsikod pri nas. Ljudstvo južnega dela
dežele, ki si pošteno služi svoj kruh v trdi vsak-
danji borbi in ki iskreno moli k svojemu Bogu, je
predobro in preponosno, da bi se udinjalo tako
nizkotnim gonjam. Le žal, da je hkrati preveč u-
strahovano in zato boječe, da bi se odločno zoper-
stavilo tovrstnemu terorizmu poedinih zagrižen-
cev. Lojalno priznamo, da se i na naši strani do-
gajajo kedaj male ostrine, katere seve enako ob-
sojamo, kot jih obsojamo z vso odločnostjo pri so-
sedih.

Trdili smo in trdimo tudi danes: vprašanje ne-
zavednih naših rojakov je mahoma rešeno, čim
odpade vsako moralno nasilje poedincev ali orga-
nizacij ekstremnih ciljev, ki niso v nikakem skla-
du z objektivno pravico. Vplivi raznarodovalnih
šol, obrambnih bojev ali glasovanja niti zdaleka
niso zadostni, da izbrišejo sledi naravne poveza-
nosti ljudstva po mišljenju, govorici in skupnosti
usode.

Kljub sencam okoli našega vprašanja ima avto-
ritarna vlada lahko pot do zadovoljitve njegove
rešitve in do sporazuma v deželi. Mi ne usiljuje-
mo vladi nikakih posebnih naših zahtev in tudi ni-
kakor ne tirjamo od nje, da postopa z nami kakor-
koli drugače kot v ostali Avstriji. Edino, kar že-
limo od nje in tudi upravičeno smemo zahtevati
od avtoritarne države, je, da jo pri reše-
vanju slovenskega vprašanja na Ko-
roškem vodi taista pravica kot jo
vodi v vsem njenem delovanju. Ker je
po božjem in naravnem pravu narodnost objektiv-
na vrednota in v gotovih mejah neodvisna od

volje poedincev, potem mora krščanska država,
katere vodi to pravo, podpreti in omogočiti tudi
razvoj manjšinske narodnosti. To edino je, kar
želimo od naše države. S tem pač nikakor ne za-
slišimo očitka nacionalnega šovinizma.

Ob pogledu na današnji položaj se nam usiljuje
trpka misel, da bi v deželi le premnogi radi ure-
jevali našo zadevo po zastarelih liberalnih raču-
narskih vidikih. K ljudskemu štetju kot podlagi
za reševanje naj pripomnimo: Kdor je z dobro
voljo pri delu, se lahko vsak dan prepriča o tem,
kako je vrednotiti rezultat zadnjega ljudskega
štetja pri nas. Poedine številke iz statistike naših

občin in vasi, primerjane z dejanskim položajem,
so same zgovorne dovolj. Menimo, da ne bi bilo
pametno graditi stavbo manjšinske rešitve na kri-
vico, ki je vnebovpijoč dokaz zlobno potvorjene
ljudske volje.

Samo ena je pot naravne pravice: Omogočiti
je treba narodu, ki je izkusil že dovolj gorja, ne-
oviran razvoj v kulturni in gospodarski razmah
iz prvin njegove narodnosti. Uspeh bo blagoslov
deželi in državi in ne more izostati, kot seve tudi
ne bi moglo izostati prokletstvo, če bi ostala bož-
ja in naravna pravica tod še naprej teptana in za-
ničevana.

Vojna nevarnost v Afriki odgodena.

Na seji Sveta Zveze narodov 3. t. m. je bil do-
sežen med velesilami sporazum, glasom kate-
rega se rešitev italijansko-abesinskega
spora odgodina september na konfe-
renco Francije, Italije in Anglije. Povoljna rešitev
je nemala zasluga Francije, ki se je ob tem sporu
postavila kljub svojemu prijateljstvu z Italijo na
angleško stran in potrdila veljavo svojega pred 30
leti z Anglijo glede Abesinije sklenjenega dogo-
vora, da bo spore v Afriki reševala sporazumno
z njo. Francoski ministrski predsednik je v Že-
nevi povdaril svoje stališče mirne poravnave, pri-
družila se mu je Rusija, tako da je obveljala an-
gleška teza, da se velesile razgovarjajo o italijan-
sko-abesinski zadevi v septembru. Italija in Abe-
sinija sta na to rešitev pristali. Za dobo enega
meseca vsaj je vojna, ki bi imela ne-
izogibne posledice v vsej Evropi in
v celem svetu, odgodena. Vojna, o kateri
se je vedelo, kako bi se pričela, ne pa, kako bi
končala.

Ostrine italijansko-abesinskega spora s tem
seve niso odstranjene. Saj tudi ne izvirajo od ma-
lega dogodka v letošnjem aprilu, ko so abesinski
vojaki postrelili nekaj Italijanov. Spor med
Italijo in Abesinijo je star najmanj

50 let. Leta 1885 so si Italijani prisvojili afrikan-
sko pokrajino Massaua in pripravili abesinskega
cesarja Menelika h pogodbi, po kateri so prevzeli
pokroviteljstvo nad Abesinijo. Italijansko nadzor-
stvo Abesincem ni prijalo in leta 1896 je prišlo
med Italijani in njimi do ostrega spopada, pri ka-
terem so bili Italijani popolnoma poraženi. Zmaga
je Abesince tako navdušila, da so jo odtlej letno
praznovali, medtem ko je v Italiji neprestano
rastla želja po maščevanju krutega poraza. Le-
tošnji obmejni dogodek je tleče sovraštvo razvel
in Mussolini je dobro razumel dušo svojega nara-
da, ko je govoril o tem, da je treba sramoto iz
leta 1896 spraviti iz sveta.

Afrikanski spor, pred meseci še neznatna za-
deva dveh držav in nato mednarodni spor, ki po-
sega globoko v vso evropsko in mednarodno po-
litiko, je dober nauk za ves svet. Saj je bilo treba
vsega ugleda Anglije in še pritiska Francije in
Rusije, da je bila nevarnost vojne z nedoglednimi
posledicami odgodena vsaj za mesec dni. Bolezen
evropskega kontinenta in vsega sveta postaja ob
tem očita in nazorna. Bolna kri velikega telesa,
ki mu pravimo človeštvo, sili iz telesa, nezado-
voljnost, nezaupanje, stiska in beda hočejo do iz-
raza. Nekoč je bila Mandžurija, nato Abesinija. In
jutri?

Osemstoletni boj Ircev se zaključuje. V glav-
nem mestu severne protestantske Irske je pri-
šlo minule tedne do izredno ostrih izgredev pro-
testantov proti katolikom. Več sto družinam so
požgali domove. Izgredi so samo izraz večstolet-
ne zatiralne politike, ki jo je Anglija uganjala na
Irskem, ko je preje 8 milijonski cvetoči otok spre-
menila v brlog osiromašenih domačinov-sužnje-
angleških lordov. Leta 1922 je bil z Irce sklenjen
mir, na podlagi katerega so katoliški Irce južnega
dela zelenega otoka ustanovili svobodno državo,
irskim protestantom, ki so angleškega pokoljenja,
na severu pa so dali svobodo, da se odločijo za
vstop v Irsko državo ali za samostojnost v okvir-
ju Velike Britanije. Protestanti so se izjavili proti
Irski in nato kljub obljubi, da ostanejo napram ka-
toličanom strpni, nadaljevali izgrede proti njim.
Povod jim je namera voditelja katoliških Ircev v
svobodni državi, da združi ves otok pod enotno
državno upravo. Irska vlada izdeluje zakon, ki bo
proglasil Irsko kot popolnoma svobodno in samo-
stojno državo. Sprejet bo meseca oktobra. Med
treznimi Angleži se širi misel, da je v očigled
trajnim nemirom na severu treba žrtvovati 700.000
severnih protestantov in razdelitev irskega otoka
v dva dela ukiniti na ljubo svobodni Irski državi.

Hitlerjev kljukasti križ — slovanskega izvora.
V jugoslovanski Bosni so se čudili, da je Hitler
proglasil kljukasti križ kot simbol nemškega na-
rodnega socializma. Na starih spomenikih v Bosni

imajo namreč tudi kljukaste križe. V 10. stoletju
je v Bosni nastala verska sekta bogomilov. Za
svojega varuha so imeli apostola Janeza in njegov
evangelij. Zdržali so se vsega mesa, denarja in
zakonske združitve. Na svojih verskih in nagrob-
nih spomenikih, za katere so uporabljali stare
rimske kamne, so vklesavali — kljukaste križe.
Ljubljanski „Slovenec“ je 30. julija prinesel sliko
takega spomenika. Lepo je videti na njem klju-
kasti križ, ki povsem sliči Hitlerjevemu v Nem-
čiji. Ta spomenik se nahaja v državnem muzeju v
bosanskem Bihaču. Opisal ga je nadzornik Josip
Wester.

Letošnji manjšinski kongres se vrši od 2. do 4.
septembra v Ženevi. Na sporedu so razprave o
aktualnih vprašanjih manjšinskega prava, tako o
manjšinah v avtoritarnih državah, o pravici manj-
šin za prosto uporabo geografskih imen v mater-
nem jeziku, nadalje o naddržavni vsenarodni or-
ganizaciji, njenih mejah in nevarnostih. Kongresu
bo načeloval bivši slovenski poslanec v rimskem
parlamentu dr. Josip Wilfan.

Visoki gosti v Jugoslaviji. V Bohinj sta prispela
princ Jurij, najmlajši sin angleškega kralja, in nje-
gova soproga princesa Marina v goste k knezu-
namestniku Pavlu in njegovi soprogi kneginji
Olgi, ki je sestra princese Marine. Obenem je pri-
spela z njima večja družba odličnih angleških o-
sebnosti. Bohinjci pripravljajo princu in princesi

na čast tudi posebno slavje. Listi še poročajo, da dospe v Bohinj tudi angleški prestolonaslednik.

Dogovor o tujskem prometu z Jugoslavijo podpisan. Z Dunaja javljajo, da so se pogajanja med avstrijsko in jugoslovansko delegacijo o ureditvi medsebojnega prometa zaključila z uspehom. Pričakovati je, da odpadejo pri potnih listih dovoljenja politične oblasti in davčnih uradov, Jugoslavija hkrati zviša pri izpotovanju v Avstrijo dovoljeni znesek na 800 S in Avstrija za potovanje v Jugoslavijo na 700 S. Uvedeni bodo tudi takozvani kompenzacijski vlaki za potnike v Jugoslavijo in Avstrijo.

Cesta čez Visoki Klek otvorena. Minulo nedeljo se je vršila ob prisotnosti najvišjih osebnosti v državi svečana otvoritev dograjenе ceste čez Visoki Klek. Je pravi čudež moderne tehnike, dolga 47,8 km, se vije v višino 2505 m in vodi skozi 311 m dolg predor na solnograško stran. Skupni stroški znašajo 25.800.000 S, gradilo jo je 3200 delavcev v skupno 1.800.000 „šitih“. Z njo sta naša dežela in država bogatejši za novo, obudovanja vredno zanimivost.

Nesreče po svetu. Svoječasno smo poročali o strahoviti katastrofi v Nemčiji, ko je v okolici Berlina zletela v zrak cela tovarna municije in so razvaline pokopale pod seboj več desetih delavcev. 27. julija pa se je pripetila strašna nesreča v municijski tovarni pri italijanskem Milanu. V tovarni so izdelovali bombe za letala, ob eksploziji se je porušila tretjina tovarniškega poslopja in pokopala pod razvalinami 32 delavcev, med njimi 25 deklet. Več pa jih je nevarno ranjenih. — Tudi v Turčiji je zletela v zrak baraka z več sto zaboji streliva. — V Belem morju pa se je potopila ruska podmornica, ko je trčila v neko drugo ladjo. Posadka 55 moških je vsa utonila.

Pismo v avgustu.

Kdor hodi naokrog z odprtimi očmi, vidi marsikaj, kar se mu ne zdi prav. Tako je pisec teh vrstic nekoč opazil na neki hiši raztrgano streho: velika jama, gotovo nad dva kvadratna metra obširna, je zevala na vrhu strehe in kazala mimo-idočim, da biva tu skrajno nemaren in zanikern gospodar, ki rajši sedi ob kozarcu in zabavlja čez slabe čase, kot da bi skrbel za gospodarstvo. Malo ga briga, če mu skozi odprtine dežuje v hišo, in niti domisli si ne, da bi vzel nekaj desk ali otep slame ter zadelal odprtino. Na vprašanje so pisec sosedje smehljaje odgovorili, da je vihar raztrgal streho že zgodaj spomladi, a zanikernež se še ni odločil, da jo popravi. Stroški bi bili malenkostni, sam bi v teku nekaj ur jama lahko zadelal, a tega ne stori in rajši vidi, da mu dež kaplja na glavo in uničuje strop in tramovje.

PODLISTEK

Ksaver Meško:

Na Poljani.

(41. nadaljevanje.)

In zgodilo se je čudo. Železnik ni poslal niti voza po ljubljenco svojega srca, ni mu šel tudi sam naproti. Posli so se čudili in so slutili še slabše čase.

Takoj po prihodu sta šla oče in sin v očetov kabinet, v pisarno. Ostala sta tam dolgo. Anka, ki je nesla deklicama kavo za malco, ju je slišala govoriti glasno in razburjeno.

Ko je prišel Peter od očeta, je odšel, ne da bi pogledal koga v hiši, na Gornjo Poljano. Ko so se napravljali spat, ga še ni bilo nazaj. Katra je pustila goreti luč in je čakala. Vrnil se je šele proti polnoči. Ko ga je vprašala, ali mu naj prinese večerjo, je zaklel nevoljno in sirovo. Z negotovimi koraki je odšel v nadstropje.

„Piti in kleti se je naučil pri stricu!“

Vzdihnila je starka in je šla nazaj v kuhinjo. Sedla je na stol ob še vročem ognjišču in je povsila glavo. Spomnila se je rajne gospodinje, zapelka je na vesti težavna naloga, ki jo je prevzela od nje.

„Kako jo izpolnuješ, Katra? Kako jo dopolniš?“ Zakrila si je oči z rokami in je zajokala poltiho...

Kakor bi jo razpihal veter, lahkokrili, brzonogi, se je raznesla po fari, po vsi dolini gor in dol, na vse štiri vetre vest: brat Tratnikov je ponesrečil, in z njegovo nesrečo je udarjena težko, smrtno nevarno morda, tudi Trata.

Poslušniki so ljudje in so se začudili.

Kakoršno je dvorišče, tak je tudi gospodar. Pisec je videl, da je bilo dvorišče skrajno zanemareno, poljsko orodje je ležalo razmetano križem po tleh, gnojnice se je leno pretakala po dvorišču, plotovi so trohneli, sadno drevje je bilo zanemareno, negojeno, suhe veje neodsekane, vse porastlo s sivim mahom. Stara, votla sadna drevesa, ki vsled starosti nič več ne rodijo, bi moral posekati in jih že davno nadomestiti z novimi nasadi, a niti enega mladega drevesca ni bilo opaziti.

Drugje zopet je veter odnesel raz hlev nekaj cementne opeke, tu eno, tam eno, na vrhu strehe je zevala jama, da bi se lahko cel mož splazil skozi. Tudi tu bi se dala popraviti škoda v teku dveh ur, ker ima vsak gospodar nekaj opeke v rezervi, oziroma si jo izposodi pri sosedu. A zanemarenemu gospodarju to niti na misel ni prišlo.

V hudi zimi leta 1929—30 je posebno ogromno sadnega drevja, posebno jabolk. Večinoma so posebla drevesa takoj nadomestili z novimi, ki sedaj po petih letih že rodijo. Vendar je še marsikod videti že celih pet let suha drevesa, ki čakajo, da jih gospodar izkoplje in nadomesti z novimi. Drugod spet živetarijo stara votla, odmirajoča drevesa, vsa porastla z mahom, napol suha, ki že davno spadajo proč, a gospodar ne skrbi za naraščaj in bodočnost. Resnično! Poleg dvorišča si je treba ogledati samo še sadni vrt in dober opazovalec bo takoj vedel presoditi, ali je gospodar varčen, skrben ali pa površen in nemaren.

Kmet ima napeljan električni tok do svoje hiše. Smrekov drog seveda traja samo nekaj kratkih let, ker kmalu zgine, posebno, če ni impregniran. Kmetom, katerim se je v prejšnjih boljših letih silno mudilo z napeljavo elektrike, niso gledali, kakšne droge bodo zasadili. Vršilo se je vse z veliko naglico, samo da bi se prej posvetilo. Vsadili so tanke, mlade in še sveže droge. Ti drogovci danes omagujejo eden za drugim in kako težko se pripravi gospodar do tega, da jih nadomesti z novimi! Vse to je združeno z velikimi stroški, impregniranih si ne more kupiti, vsadi torej zopet tanke smrekove, komaj posekane in tako se izdatki vedno ponavljajo. Kako smešno izgleda tak električni drog, podprt od dveh strani z ostrvjo! Vsled trhlости se je drog nagnil na stran in visi samo še na žicah. Kakšna nesreča se more pripetiti, če drog pade na pot in pride človek ali živina v dotiko z električnim tokom!

Taki gospodarji bi spadali pod varuštvo. Z raznimi subvencijami in podporami jim ni nič pomagano, samo podaljšan je njihov končni pogin. Sicer pa sem sploh mnenja, da subvencije nimajo trajnega uspeha in so dobre samo kot trenutna pomoč. Kdor meni, da se bo saniral s pomočjo tovrstnih sredstev, je na napačni poti. Le kot zdravilo so, ki bolečine sicer olajšajo, a jih ne morejo

„Ali je tako? Aha!“

In v hipu je otemnel znatno sijaj Tratin.

Šel je mimo človek iz soseščine, znanec, prijatelj, ki se je sicer cedil od sladkosti in prijaznosti in se je odkrival Trati od daleč — šel je mimo in se je nasmehnil zaničljivo in škodoželjno.

„Vedel sem: prej ali slej pride polom. Kakšno gospodstvo je bilo to, kakšen napuh!... Vedel sem, rekel sem že davno...“

Mračen se mu je zazdel sicer ponosni dom, neprijazen s svojimi velikimi okni, zročimi v mimogredoče kakor plašne, prestrašene oči. In majhen se mu je zdel, potrtn in ponižan.

„Od Boga udarjen — v kazen za napuh!“

Šel je mimo človek, ne prijatelj, ne sovražnik, znan v domu le za silo. Enkrat, dvakrat je bil v hiši. Govoril je z rajno gospodinjo in ga je povabila vljudno, naj sede, in mu je ponudila kruha in pijače. S staro Katro, sedanjo gospodinjo, je govoril morda kdaj in je našel prijaznost, dasi je bil le malo znan, redek gost na Trati. Šel je mimo zdaj, in se mu je zatožilo v srcu; sočutno je gledalo oko čez dvorišče na veliki dom.

„Pomagaj Bog! — Morda pa ni tako hudo!“

In blagoslov je zaprosilo iz neba srce, ki je našlo prijaznost v domu...

Čudili so se nekateri, drugi so se vznemirili. To so bili oni, ki so imeli kupčijske zveze s Tratnikom, ki so mu prodajali les in drugo, ki so kupovali za njega, zaupajoč v njegovo ime, v njegovo bogastvo. Bili so mirni do sedaj kakor dete na prsih materinih. A glej, nenadoma jih je zdramila iz miru črna vest o nesreči.

Prišel je na Trato ta, prišel je oni.

„Če bi mi izplačali, gospod Železnik. V zadregi sem, potrebujem zelo nujno.“

popolnoma izlečiti. To opazimo tudi, da tisti, ki so lani dobili denar iz akcije za kmete, vprašujejo, če ne bi kazalo tudi letos prositi zanj.

Nedavno je pisec teh vrstic napravil izprehod v okolico na neko čez tisoč metrov visoko goro. Njeni južni obronki so še naseljeni, a ne več tako, kot nekoč. Večinoma so posestva le še „Zahube“, kjer se poleti pase živina iz doline, nekaj je tod še najemnikov, polje je izpremenjeno v gozdove in pašnike. Redki so kmetje, ki se tod še držijo. Videl medpotoma nekoč slovečo veliko kmetijo, sedaj docela razdejano. V teku desetletij sta hiša in gospodarsko poslopje razpadli. Po dvorišču in vrtu so bila razmetana bruna, tramovje in deske. Kamenje je bilo povsod in visoke koprive so bujno poganjale na nekdanjem vrtu, kjer je še rastlo prastaro, z mahom obraščeno sadno drevje. Žive duše ni bilo v bližini. In vendar je tod nekoč živel in delal številna družina, a močnejši sosed je kmeta zadušil. Prišel je na nič, posestvo je kupil sosed, on pa se je preselil v dolino in se kot proletarec potopil v množici za tovarniškimi vrati.

K. f.

DOMAČE NOVICE

Promocija na Dunaju. V soboto 20. julija je promoviral na Dunaju za doktorja vsega zdravilstva naš rojak iz Žopra pri Vrbi g. Janko Dersola. Iskreno častitamo!

Dijakom Marijaniščnikom! Dnevi sodalov v Dobri vasi se vršijo 20. in 21. avgusta. Zberemo se 20. t. m. popoldne. Pridite vsi!

Visok obisk na Reberci. Dne 10. julija t. l. po evharističnem kongresu v Ljubljani — je dospel na Reberco ali boljši, na komendsko planino visok gost v osebi prevz. škofa dr. Jožefa Careviča iz Dubrovnika. Spremljal ga je župnik z Jezerskega. Na planini se je tedaj mudil ravno g. komendator z Reberce in še začasni oskrbnik komendskega posestva g. inž. Josip Kraut iz Kranja. Visoki gost iz Dubrovnika ob sinjem Jadranu je ostal v preprostem letnem stanovanju komendatorjevem celi dve uri in se laskavo izrazil o lepoti kraja in obdajajočih kamniških planin, Grin-tovca in Kočne. Drugi dan se je škof podal z župnikom-spremljevalcem in komendatorjem na Vrbsko jezero.

Z Jerberga pri Vrbi. V nedeljo 28. m. m. je pripeljal oče Kofler, gvardijan beljaških frančiškanov v cerkev sv. Katarine sedemdeset tretjerednikov. K božji službi je ob tej priliki prihitelo tudi mnogo domačinov. Zajutrak so obhajanci dobili v gostoljubni Kranjčevi hiši. Jerberg (Erdburg?), 782 m visok, nudi krasen razgled na vse strani po naši Koroški. Že Rimljani so imeli tod svojo trdnjavo in svoj tempel, srednjeveški vitezi pa svoj

Tratnik je videl in vedel: lažejo z besedami, lažejo z očmi, zročimi varljivo, nedolžno, kakor bi bila vest o nesreči še za deveto goro, in bi ne bil prišel še do njih niti slab odmev od nje.

Drugi so pisali.

Dolgo je že na dolgu. Prosim nujno, da se poravna. Potrebujem denar v malo dneh.“

Vsi niso pisali tako prijazno. Mnogi so tirjali z mogočno, nekateri s sirovo besedo.

Resnično, kakor bi udarila Trato roka božja v velikem srdi!

Gospodar je sedel v pisarni, je računal, je pisal pisma, upnikom, tolažec jih, dolžnikom, tirajoč svoje vsote; pisal je bratu, kolneč njega in njegovo brezvestnost... „Kako sem ti zaupa! z vso dušo in sem ti odpiral na široko srce in Trato. A ti si varal vse... Ne prestopi mi praga Tratinega nikoli več, sicer te zadene v istem hipu težka moja roka in vsa jeza mojega srca...“ Pisal je odvetnikom, bankam, vozil se je sam k njim v mesto. Vračal se je navadno šele čez več dni, zlomljen, izmučen, in kar je zadelo Katro in vse na Trati najhuje, navadno pijan. Pil je mnogo tudi doma. Pil je sicer precej tudi poprej, a upijan! se ni. A zdaj je pal povsem v žrelo temu strašnem molohu.

Pil je tudi Peter, ki se ni briga mnogo za nesrečo očetovo. Ni veroval, da bi bil to smrten udarec za Trato. Prevelika in prelepa je stala pred njim. Bil je tudi prepovršen, prelahkomisel in prerazvajen — stric Tomaž ga je vzgojil „gospoda“ — da bi umel in bi hotel umeti vso resnost nezgode. Posedal je rajši s sorodnimi dušami pri vinu in kartah v zaduhlih, tobakovega dima prepolnih gostilnicah na Gornji Poljani in je lazil za dekleti.

(Dalje sledi.)

grad, katerega so jim sosednji vitezi v 13. stoletju porušili. Cerkveno oblast nad jerberško cerkvijo pa je imel nekoč otoški prošt. Leta 1899 je pel v njej svojo prvo mašo „Nedeljski Hani“, primicijski pridigar pa mu je bil č. župnik Ražun.

Borovlje. Ob priliki obletnice Dollfusove smrti je bil razobešen na najvišjem dimniku tukajšnje žične tovarne kljukasti križ. Že lansko leto enkrat je bila tam razobešena zastava s kljukastim križem. Dimnik je preko 40 metrov visok in zelo težko dostopen. — V nedeljo dne 28. VII. je napravila samoumor neka služkinja, doma iz Štajerske. Posodila je večji znesek neki tukajšnji gostilničarki in ko je izprevidela, da je denar izgubljen, se je obesila pri belem dnevu na sredi vrta.

Reberca. (Voda iz Bele na naši vasi.) V nedeljo 20. julija sta imeli požarni brambi iz Žitare vasi in Reberce vajo. Naš rojak sod. svetnik g. Ilavnik je zapisal v svoji zgodovinski knjigi „Zgodovina Reberce“ tudi to, da so pri zidanju komende zajemali vodo za malto z žetanjem iz Bele. O priliki zadnje gasilske vaje pa smo videli, kako so gasilci zajemali vodo iz Bele in jo brizgali črez visoko komendsko poslopje nad 150 m visoko. Izza dveh let ima Reberca tudi vodni rezervoar, ki vsebuje 80 kub. m vode. Smo torej sedaj kar dvakratno zavarovani pred požarom.

Št. Vid v Podjuni. (Nekaj o Zablatniškem jezeru.) Naše malo jezerce, ki nosi lepo slovensko ime, prihaja vedno bolj v veljavo. Vsako leto je živahnejše okoli njega. Nekoč pred leti je bilo jezero last grofa Rosenberga, od katerega ga je kupilo nemško telovadno društvo v Wolfsbergu. Sedva ga je takoj prekrstilo v „Turnersee“. Tudi letos letujejo tod člani omenjenega društva in sicer dekleta. Sicer pa je dovoljeno kopanje samo domačinom iz najbližje okolice: iz Spodnjih Vinar, Žameljske vasi, Gluhaga lesa, Št. Primoža in menda še Vesel, ne pa več iz ostale okolice, četudi so se ljudje tudi od tam hodili kopat v jezero. Na vzhodni obali imajo v gozdu neki letoviščarji vilo in istotam je bila letos otvorena nova gostilna, katere posestnik je domačin. Lepo jezero ima posebno privlačnost za našo mladino, ki ga ve že dobro ceniti in zato tudi uporabljati, da si sveži in krepí ude. Veseli nedeljski popoldnevi so ji v delno tolažbo, da je prodano jezero vendarle ostalo tudi še v njeni lasti.

Sele. (Vlom v župnišče.) Čitali smo v listu že parkrat o vlomih v župnišče. V ponedeljek 29. julija okoli 3. zjutraj so poskusili neki zlikovci svojo srečo tudi v selskem župnišču. Vlomili so skozi dvojna zadnja vrata v vežo in iz spodnje shrambe in kleti vzeli seboj, kar jim je najbolj dišalo: malinovca, žganja, vkuhanih črnice, kruha, žemlje, sirovo maslo in natočili so si za žejo v prazno pletenko 5 litrov mošta. V pisarno pa se je splazil en tat skozi okno, čigar močno omrežje so raztegnili narazen. Tam je prebrskal vso pisalno mizo in omaro s kredenco, da bi dobil denarja, saj je selski župnik znan kot bogataš. Pa je imel župnik v škatli le malo bakrenega drobiža in listnica je bila polna — praznega, zadnji šilingi koncem mesca so pa samevali v njegovem hlačnem žepu. Pač pa so padli tatu v roke razni manjši zneski kruha sv. Antona, otroškega groša, zadnja cerkvena ofra in 42 S namenjenih za odplačilo dolga na Domu. Najbrže bi tatovi odnesli še več, pa je k sreči zvesti čuvaj Branko s svojim srditim lajanjem le zbudil domače iz spanja, nakar so tatovi naglo odnesli pete. Vlomivci so tuji, ker bi kak domačin pač ne bil tako spreten v tem nedrednem poslu. Poleti se posebno ob nedeljah kladi do planinah tudi brezposelna ali delomržna fakinaža iz mest, ki hoče živeti na tuje stroške. Najprej prosi za podporo in v zahvalo te potem še okrade!

Drobiž z Bistrice v Rožu. Vsled prevelike vročine je naš dopisnik najbrže zadremal. Evo vam poročil! Dne 23. julija je pri nas umrl baron dr. Klavdij Fierlinger. Pred kakimi 10 leti se je priselil k nam z Dunaja. Bil je vsled svojega prijaznega značaja priljubljen, rad je občeval z vsakim. Na pokopališču mu je zapel v slovo nemški zbor. — Sredi junija smo izgubili v Svečah Alojzija Sotobi, pd. Stugarja. Bil je rodod Italijan iz južnega Tirola in se je priženil h pd. Stugarju. Naučil se je prav dobro slovenski. Nad 40 let je pomagal v cerkvi cerkovniku pri njegovih opravilih. Na grobu mu je govoril domači g. župnik, slovenski zbor pa mu je zapel v slovo. N. p. v m. — Meseca maja je neka skupina poslušala v radiu Hitlerjev govor. Zato je bila cela skupina obsojena na štiri tedne zaporu in v poravnavo stroškov za hrano v zaporu. V njej je bil tudi tukajšnji poštar, ki je bil poleg tega odstavljen od službe.

Bilčovs. V noči na 7. julija se je v Bilnovsu na svojem domu smrtno ponesrečil 70letni samski kočar Franc Dovjak. V skednju je spal, ponoči vstal ter po nesrečnem naključju na nepojasnjen način — najbrže vsled hipne omotice — padel skoro 3 metre visoko na trda tla na prostem, kjer je obležal, ne da bi si mogel pomagati. Na njegove klice so mu zjutraj sosedje prihiteli na pomoč. Po enodnevni oskrbi pri Kranjčevih ga je njegov brat, posestnik v Klopcah, prepeljal v celovško bolnico, kjer so ugotovili, da si je ponesrečenec pri padcu zlomil hrbet. Zdravniška znanost in umetnost mu nista mogli vrniti zdravja. Franc Dovjak je 16. julija v bolnici podlegel težkim poškodbam ter v Anabihlu našel svoje zadnje počivališče po trpljenju polnem življenju. Počiva naj v miru!

Št. Jurij na Zili. V torek 30. m. m. smo pokopali Jerco Janžičevo, pd. Mireno v Borljah. Bila je dolga leta prednica Marijine družbe v Borljah, zadnja leta pa je bila farovška kuharica pri č. g. Mošicu v Št. Jurju. Bila je njegova teta. Vedno skrbno in vendar veselo smo jo ljubili vsi. Spoštovala je Gospodov dan, zato jo je Gospod poklical k sebi v nedeljskem jutru. Na njeni zadnji poti jo je spremlilo sedem duhovnikov, govoril pa ji je v slovo č. Pelnaž, župnik štefanski. P. v m.

Naši grobovi. V nedeljo 4. avgusta so v Št. Jakobu pokopali uglednega gospodarja Šarvcljeve kmetije na Breznici pri Št. Jakobu v Rožu. Rajni je bil dolgoletni odbornik slov. posojilnice, podporni član gas. društev v Št. Jakobu in Podroščici, vzoren oče in priden gospodar. Blag mu pokoj! Šarvcljevi družini naše toplo sožalje! — V nedeljo 28. m. m. so v Dobrli vasi pokopali občespoštovano Ano Cepic, pd. Maroltovo iz Zamanja. Svoječasno je bila gospodinja v župnišču v Kazazah, nato v Lovankah in v doblaveškem samostanu. Rajna je bila vestna v službi, globoko verana in narodna! Večni ji mir!

Drobiž. Kot poroča dunajska „Freie Presse“, se Koroška trudi za posojilo 3 milj. šilingov, da uravna svoje gospodarstvo. — Solnograški dež. zbor je sklenil, da s posebnim zakonom uvede posebno deželno nošo za može. S tem hoče povdariti potrebo skupnosti. Nosili bodo nošo tudi javni funkcionarji, njihove noše bodo opremljene s posebnimi znaki na ramah. — Od 9. sept. do 3. okt. se vršijo po garnizijah nabori v zvezno vojsko. Sprejetih bo več kot doslej. — Novi vojaški komandir Koroške je postal gen. major Adalbert Obereger, dosedanji prezident vojaškega sodišča. — Globasnica dobi v svojem poštnem uradu tudi telefon. — V Gornjem Dravogradu so 31. m. m. čutili močan potresni sunek. — Neznanci so vlomili v papirnico Spranger v Celovcu, našli pa komaj 10 S drobiža. — Pri Potokarju v Timenici se je med svinjami pojavila kuga, kateri so podlegle vse svinje razun dveh. Gospodar ima škode nad 1000 S. — Z vrtljaka (Ringelspiel) je treščil v Borovljah delavec Blaž Kuchling in si prebil lobanjo. — V Triglavu sta zašla dva Beljačana. Ekspedicija ju je rešila. — 13letna Heli Pöschl iz Celovca je rešila na Lendu 18letno dekle, ki se je pri veslanju vrglo iz samomorilnih namenov v kanal.

NAŠA PROSVETA

Odločno katoliški!

Novo prosvetno sezono hočemo pripravljati. S kratkimi prispevki o načelnih vprašanjih našega prosvetnega življenja jo bomo uvajali. Uvodno par splošnih misli, nato pa sledijo kratka razmotrivanja o vseh prosvetnih področjih, t. j. o neposredni izobrazbi, knjigi, igri, petju, glasbi i. dr. Vrstice so namenjene najprej prosvetnim funkcionarjem, nato pa vsej naši mladini v premislek. Zanje prosimo zanimanja in pazljivosti.

Ali nismo v naši prosveti tudi danes še polovičarski? Naša društva imenujemo katoliška, vedno spet si zatrujemo zvestobo Bogu in narodu. In vendar polagamo toliko važnost na zunanje oblike in besede, bojimo pa se dejanj in življenja. Hoče se nam prečesto plehkli veseloiger, ljubimo pesmi lahke vsebine, le preradi se odtegujemo iskrenemu notranjemu življenju s Cerkvijo. Ne nasprotujemo sicer stremljenju po duhovljenju verskega življenja, a sami le malo ali nič ne prispevamo zanj. Spoznali smo veličino vesoljne katoliške misli, sedaj pa nam manjka poguma, da jo odločno priznamo in se je dosledno oklenemo.

Prosvetaši! V bodoče veljaj, da odpravimo iz naših vrst vse polovičarstvo in vsako nedoslednost! V Cerkvi razodeta resnica nam bodi odslej tudi v prosveti življenska resnica in zanj ne

smemo in ne bomo sklepali nobenih kompromisov. Proč z diletantizmom in frazami, učljivi in ponižni hočemo odslej v prosveti iskati samo resnico, življensko resnico. Pri tem hočemo biti prosti vsakega fanatizma, ki s slepo strastjo odklanja premisleke in sovraži tiste, ki se motijo. Zmote bomo zavračali, zmote pobijali, a tiste ki se motijo, ljubili. „Odločno katoliški!“ veljaj odslej kot velja „odločno slovenski!“ in v tem našem stremljenju nam bodi naklonjen On, ki daje rast vidnemu in nevidnemu življenju!

Sveče—Sele. Društvo „Kočna“ priredi v nedeljo 18. avgusta ob pol 3. uri pop. v Cerkvenem domu v Selah igro „Deseti brat“. Igra se vrši pri vsakem vremenu. Selani in okolišani vabljeni na prireditve! Odbor.

Podjunčani, pozor! V nedeljo 25. avgusta (ne kot prvotno javljeno, 18. avgusta) se vrši ob 3. uri popoldne na Breznikovem vrtu v Pliberku spodnjepodjunski pevski koncert. Na sporedu petje, spevoigra „Srce in denar“ in govor. Vabi odbor.

Št. Jakob v Rožu. Tukajšnje društvo zaključí v nedeljo 11. avgusta osem mesečni mladinski jezikovni tečaj s prireditvijo v društveni dvorani. Na sporedu nastop tečajnikov v dveh igrakah, deklamacijah in pesmih. Sodelujejo tamburaši. Pričetek ob 3. uri pop. Vse mamice in očete naše fare iskreno vabljeni na prireditev naših malčkov! — 25. avgusta ponovi društvo v svoji dvorani ob 3. uri igro Boštjan iz predmestja in vabi vse okolišane in domačine.

GOSPODARSKI VESTNIK

Sedem suhih let.

Koroški deželni zbor je v svoji zadnji seji razpravljajal med drugim tudi o oni veliki obremenitvi in nadlogi, ki jo povzročajo brezposelni ter delamržni vandrovc, ki hodijo od hiše do hiše ter nadlegujejo že itak z raznimi dajatvami preobloženo kmečko ljudstvo s prošnjami in grožnjami. Sklenilo se je, da se v deželi ustanovijo takozvani prisilni zavodi za delo (Zwangsarbeitsanstalten), v katere pridejo vsi oni, ki se dela bojijo, ter oni, ki mislijo, da jim prosjačenje več nese nego pošteno delo, katerim je „valcanje“ prešlo že v kri. Za one, ki so voljni za delo a ga ne morejo dobiti, so zamišljena delovna taborišča (Arbeitslager). V te svrhe bi dežela vzela v najem več veleposestev, na katerih bi pod strokovnim vodstvom zaposlila potrebno število ljudi raznih poklicev, ki so pri večjem kmetijskem ali drugem obratu običajni. Takozvani gojenci dela bi na teh zavodih uživali poleg stroge discipline tudi moralno pomoč in vzgojo v koristne člane človeške družbe. Onim pa, ki so moralno neoporočeni in radi krize ne morejo dobiti dela, bi bila takšna delovna taborišča prava dobrot, ker bi tod našli zaželeno zaposlitev, primerno plačo in s tem veselje do življenja. Ta delovna taborišča in zavodi bi urejevali delovni trg bodisi v kmetijstvu, obrtništvu ali industriji.

Ta zamisel se zdi prav posrečena. Če ji doda še cerkev svoj veliki vpliv, bi morda le dočakali nekoč spet dobo, ko se človeštvo dvigne iz onih nižin, kamor ga je pahnili oni pogubni svetovni nazor, ki je poznal samo svoj lastni „jaz“ in ki je malega človeka zaslužnil močnejšemu. Mi vsi prav radi govorimo in se spominjamo onih zlatih časov pred svetovno vojno in še nekaj let po vojni, ko je vse drvelo v mesta in industrijske kraje za boljšimi plačami in udobnejšim življenjem in je pomenil kmet ali kmetijski delavec nekaj nižjega in manjvrednega. Tedaj je kmet ostal zvest svoji grudi in ona mu ni ostala dolžna zvestobe, marveč jo tisočkrat povrnili vsakomur, ki sluti njeno skrivnost in daje zemlji dolžno spoštovanje. Kolo časa se je zavrtelo. Današnja krizo ni rodila zemlja in ona ni zrastle sredi naše vasi, marveč se je rodil v veliki brezverski, kapitalistični družini. Rojena je bila v breme in pokoro vsemu človeštvu. Kmečka vas je dajala in še daje svetu samo kruha, zdravja in življenja, tiho in vdano služi človeštvu kot mati svoji številni družini. Na zunaj preprosta in uboga, notranje bogata in globoka kot morje.

Človeštvo danes preživlja tistih svetopisemskih sedem suhih let. V bedi in revščini išče vsepovsod pomoči in rešitelja. Pa so ljudstva podzvestno, rekel bi nagonsko razumela, naj jim bo ubogo in prezirano kmečko ljudstvo oni egiptovski Jožef, ki naj prevzame vse svetovno gorje na svoje rame in v svoji preprostosti reši vprašanje, ka-

terega rešujejo učenjaki in diplomati že desetletja brez pravega uspeha.

Resnica je, da se je doslej od kmeta zahtevalo velike, zelo velike žrtve. To dejstvo so zastopniki stanov v deželni zboru polno priznali. Izjavili so potrebo, da se razdelijo socialna bremena tudi na druge stanovce. Odpraviti se mora beračenje in brezdelno postopanje delazmožnih ljudi, ki niso samo v nadlogo in breme podeželskega ljudstva, marveč tudi v veliko škodo, ker moralno slabo vplivajo na kmečke delavce, hlapce in dekle, ki so ostali zvesti kmečkemu delu tudi takrat, ko so njihovi sovrstniki pri osemurnem delu zaslužili polovico več ter bili ob prostih urah napram kmečkemu poslu naravnost gospodje. Zato se tudi sedaj v dobi sedmih suhih let marsikateremu poslu čudno zdi, da mora delati po šestnajst ur na dan, plače pa ima le petnajst do dvajset šilingov na mesec. Pa še te male plače, ki se komaj za najnujnejše potrebe, gospodar često ne more plačati. Drugi pa, ki so v dobrih letih poznali kmeta morda samo z imenom „Bauerntokar“, hodi sedaj od hiše do hiše ter izsiljuje jedin denar, v vročini pa leži v senci. Često prihaja na večer h kmetu sit in spočit prosit prenočišča, ima pa istočasno v žepu več drobiža kakor hlapec dotičnega doma, ki se je cel dan potil na polju.

Če se bo nova naredba izvedla, bo dano pridnim in zvestim kmečkim poslom veliko zadoščenje. Stroško teh zavodov nameravajo kriti iz obratov, primanjkljaj pa bodo krili vsi prebivalci vse dežele potom osebnega davka štirih grošev na glavo in mesec. Tako bo kmečko ljudstvo delno razbremenjeno. Morda se bo sodobno zlo tako vsaj nekoliko omililo in se uresničile besede Gregorčičeve: Za vse je svet dovolj bogat in srečni vsi bi bili, če kruh delil bi z bratom brat s prav srčnimi čutili...
Albert.

Pomoč gorskim kmetom. Pozor! Gorski kmetje, ki v minulem letu niso vložili prošnje za pomoč ali so zamudili rok 15. aprila 1934, zamorejo vložiti svoje prošnje do 15. avgusta t. l. pri pristojnem občinskem uradu. Formularje za prošnje imajo občinski uradi, priključiti jim je izpis iz zemljiške knjige, ki ga izstavlja okrajna sodnija brez pristojbin. Kmetje, katerih prošnje so bile lani zavrnjene ali ki želijo ponovne pomoči, dobijo pri občinah za nove prošnje poseben formular B. Pomoč dobijo samo gorski kmetje, v kolikor je pač denarnih sredstev na razpolago.

O klanju doma. Neki zgornjeavstrijski kmet je v maju in juniju minulega leta zaklal štiri svinje in meso razprodal. Kaznovan, ker je prekoratil mejo klanja na domu, je vložil priziv, kateremu je zvezni sodni dvor ugodil ter odredil novo obravnavo. V rešitvi je navedeno, da je treba pri obsegu klanja poznati obseg kmetije. Važno je, da posestnik s klanjem in razprodajo ne prekorači one meje, ki je predpisana za stranske obrtne panoge v kmetijstvu. Klati in razprodajati sme seve samo svoje svinje.

Beljaški trg začetkom avgusta: Zelje kg 50 g, karfijol 60 g, repa 50, pesa 40, kumare 20, solata v glavicah 10—15, endivije 20, grah 80, čebula 50, paradižniki 80, špinača 80, buče 30, redkev 10, hren 1.20, peteršilj 60, selerija 80, krompir 25, kislo zelje 70, zgodnja jaboljka 60—1.00, namizna 1.00, namizne hruške 2.00, goveje meso 2—2.60, telečje meso 1.80—3.00, svinjsko 2—2.80, prekajeno 2.20—3.60, orehi 1.20, marelice 2.40, breskve 2.00, jagode 1.50, maline 50, črnice 80, čajno maslo 460, sirovo maslo 3.80, strd 4.60, kokoši 3.00 do 4.00, kapuni 480, gosi 3.60, jajca 14 g za komad.

ZANIMIVOSTI

Blažena starost. Najstarejša žena živi menda — če medtem že niso spet našli še starejše — v angleškem mestu Southampton. Letos je praznovala 107letnico svojega rojstva in ob tej priliki jo je sprejela kraljica in ji izročila dragoceno jubilejno darilo. Žena živi skromno in je še do slednjega pasla svoji kozi, ki je preživljata. Svojega moža je starka izgubila pred 40 leti, obožuje jo 38 vnukov in pravnukov. Svojo starost pripisuje preprostemu življenju, neprestani zaposlenosti in vedni ravnodušnosti. — Najstarejši mož je Turek Ahmed Bali v Carigradu. Star je 118 let, sam še vodi svojo trgovino, se zanima za vse in je celo strasten kadilec. Nedavno mu je umrla druga žena in korjenjak se menda namerava tretjič poročiti. — V

Buenos Airesu so nedavno aretirali 103letnega Ganzalesa Boris, ki je pri nekem gostilniškem pretepu težko poškodoval svojega za 30 let mlajšega nasprotnika. Sivolasega patriarha so zaprli za mesec dni. Ali spet gremo v dobo Metuzalemov?

Divjak o našem življenju. Domačin z otokov Fidži je z nekim misijonarjem došel v avstralsko mesto Melbrn. Predvsem je strmel nad urami na zvonikih. Takole je modroval: Ure vladajo z železno palico, kazalcem. Na njihovo povelje ljudje vstajajo, gredo v službo, k obedu in spat. Doma pri nas pa ljudje jedo, kadar so lačni, in hodijo spat, če so zaspani. Tudi sicer beli ljudje niso pametni. Namesto da bi s soncem legali in vstajali, žgo luč cele noči in gradijo stavbe do oblakov. „Možje dirjajo v zraku in po tleh, mudi se tistim, ki kopljejo v jamah, mudi se možem, ki se vozijo v škatljah na kolesih. Le čemu? Krive so najbrže ure. Po „Mladiki“.

Steklena doba prihaja. Navdušeni steklarji obljubujejo prihod steklene dobe. In resnica je, da pri stavbah vedno bolj uporabljajo steklo. Nedolgo tega, da je bil ponekod še davek na okna in je svetloba bila razkošje. Danes pa odpirajo soncu, njegovi toploti in svetlobi vse sobe. Tovarne si napravljajo velika okna, kar cele stene so iz stekla, čuli smo celo že o stekleni hiši nekje v Ameriki in ne bo dolgo, pa bomo sredi steklene dobe.

Kdo je močnejši? Najmočnejši mož na svetu je delavec moskovske avtomobilske tovarne z imenom Gregor Glikin. Ta orjak dvigne igraje 5 meterskih stotov. Vlada ga je nastavila, da kaže svojo moč v tovarnah in vzbuja lene tovariše k delu. Predpisano ima posebno dieto. Na mesec dobi 25 kg mesa, 12 kg masla, 10 kg sladkorja, 20 kg rib in 40 mesnih konzerv. Na dan poje 3 kg kruha. Star je orjak 37 let, visok le 180 cm, težak pa 125 kg. Njegov triletni sinček slovi za tem, da rabi na mesec 100 jajc in 5 kg masla.

Avtomobila so se bali. Iz bolgarske vasi Preškopolje poročajo o sledeči nezgodi: V vasi do slednjega niso poznali avtomobila. Pred kratkim pa se je pripeljal tja trgovec Markow iz Sofije. Boječe so se vaščani umikali neznani brneči pošasti in jo le od daleč opazovali. Ko se je Markow nekaj dni pozneje spet pripeljal z avtom na vas, skočila na avto dva pogumna fanta, vržeta trgovca iz voza in vozita kričoč s pošastjo. Neuka voza nista znala ustaviti, na divji vožnji sta povozila petletno dekletce in tik pred nekim zidom sta skočila iz avtomobila v trenutku, ko se je razbil ob kamnu. Mlada zločinca je sodnik obsodil v povrnitev škode (česar gotovo ne bosta zmogla), ni pa izrekel nobene kazni, ker tujega vozila doslej nista poznala. Fanta sta danes vaška junaka.

Germanška poroka. V Pforzheimu v Nemčiji se je nedavno vršila prva poroka po starogermanskem načinu. Poročna dvorana je bila okrašena z zelenjem. Pod veliko hitlerjevsko zastavo se je postavila levo in desno četa napadalnih oddelkov. Sredi sobe je bila miza, ki sta jo krasili dve zvezani človeški runi in sončno kolo iz rumenih cvetk na modrem dnu. Okoli mize so stali možje s plamenicami, za mizo pa je bila posoda z ognjem. Svečanost so otvorili s koračnico, sledil je govor in nato so dali ženinu in nevesti v srebrnih skledah kruha in soli, nakar sta sprejela prstana. Ceremonija je bila s tem končana.

Spet ameriška norost. V razkošnem ameriškem kopališču Miamiu na polotoku Floridi so pred kratkim otvorili nenavaden plesni lokal. Nahaja se šest metrov pod vodo, ima obliko zvona in v njem lahko pleše do 30 parov. Stene so steklene in plesalci imajo hkrati razgled po morju. Orkester svira na kopnem, godbo prenašajo z zvočniki na dno morja.

Vstajajte o polnoči! Nemški profesor Schiffhäuser predlaga sledečo medicino za one, ki ne morejo spati ali so slabega zdravja: Spat naj gredo ob 7. uri zvečer in naj opolnoči vstanejo ter gredo na delo. Profesor trdi, da takoj mine vsaka utrujenost in človek kar gori za delom. Pravi, da spimo predolgo in ob nepravem času. Sam je baje taisto nasvetoval že mnogim starišem svojih učencev, ki so nato pokazali v šoli odlične uspehe. Naj torej preizkusi to sredstvo še vsakdo izmed vas, ki je slabe volje!

Nekaj o japonski industriji. Japonci so napovedali evropski industriji oster gospodarski boj. Svoja kolesa in avtomobile prodajajo za smešno

nizke cene, s svojo svilo grozijo vsej svileni industriji. Italijanskim vojakom v Abesiniji so prodajali črne srajce za 1.20 S in volnene suknjiče za 4 S, pri tem pa se seveda še živo zanimali za gibanje italijanskih čet. Tovarne za vžigalice so Japonci kratkomalo nazvali z imenom „Sweden“ in jih prodajajo kot pristne švedske vžigalice, ki so kot znano iz najboljšega lesa. Kovinskim izdelkom dajejo znamko Solingen in so s tem imenom nazvali jekleno tovarno v bližini Tokia. Za vsak sloveč evropski izdelek imajo kratkomalo svoje japonsko nadomestilo, ki nosi evropsko firmo in se od evropskega blaga razlikuje samo po ceni.

Hayla Sellasie, kralj kraljev in njegova družina. Abesinski cesar nosi ime „negus“ in je zasedel prestol „judejskega leva“ ali Salomonov leta 1931. Njegova starost ni znana. Abesinci pravijo, da je bil ob prehodu v novo stoletje še deček. Sodijo, da je star 43 let. Njegova družina izvira po trditvi Abesincev od kralja Salomona. O tem pripoveduje abesinska pravljica: V začetku časov je vladala v osrčju tedanje Etiopije velika kača, ki je zahtevala mnogo človeških žrtev. Očetu kraljice iz Sabe pa se je posrečilo jo z zvijačo umoriti, nakar je sam prevzel vladarstvo nad tamošnjim ljudstvom. Ime sedanjega abesinskega cesarja pomeni „moč troedinosti“, njegov sin pa se zove „Asfao Wussenn“, kar pomeni „razširi svoje meje“. Slednje ime je vsekakor značilno.

„Kralj metuljev“ v Evropi. V mali ogrski vasi blizu Budimpešte živi mož, ki nosi ponosni naslov „kralja metuljev“. Je namreč strasten zbiralec metuljev in muh ter poseduje največjo zbirko metuljev na svetu. Njegovi metulji so posebnosti, največji merijo nad četrto metra v krilih, najmanjši so komaj vidni. Iz Koreje je sprejel muho, ki meri celih 10 centimetrov. Zanj lovijo metulje po vsej Avstraliji in Aziji. Moža obiskujejo neprestano strokovnjaki iz vseh delov sveta, da si ogledajo nadvse zanimivo zbirko, o kateri je izšla že cela knjiga.

V dobrih rokah. „Možiček, pa ne boš pozabil zalivati rož, dokler me ne bo doma?“ — „Le nikar nič ne skrbi — jaz vem, kaj je žeja!“

Britvice iz stekla. Neki brezposelni češki steklar je izumil kline za britje iz stekla, ki so po menju strokovnjakov izredno prožne in ostre, tako da v tem pogledu zelo prekažajo jeklene kline. Njih edini nedostatek je v tem, da se ne dajo ponovno izbrusiti, a ta nedostatek se bo izravnal izredno nizko ceno.

Topovi z ušesi. Skoro vse armade sveta so že opremljene s posebnimi pripravami, s pomočjo katerih se pravočasno zaslišijo bližajoča se sovražna letala. Te naprave pa dosežejo svoj namen samo v lepem vremenu in na mirnih krajih. Če pa prihrumijo vihar, dež ali grom, ali če se čuje v bližini hrušč in trušč mesta, si armada s temi pripomočki ne more pomagati. Nedavno so pa dobili v Ameriki napravo, ki prestreže brnenje propelerjev, ali kakršenkoli ropot že 20 km daleč. S to napravo, ki jo imenujejo topovsko uho, v zvezi umetne oči, veliki reflektorji, ki letalo istočasno zalijejo z najmočnejšo lučjo. Tako bo mogoče odkriti tuje letalo tudi v najtemnejši noči.

Listnica uredništva. V šte. 29. našega lista se je v uvodu poročila o delovanju vladnega komisarja za zasebno gospodarstvo na Koroškem vrnil stavek „Komisar je po svojih publikacijah proti Slovincem na Koroškem znani vladni svetnik Bernard Scheichelbauer“. Čeprav se z izvajanjem v publikacijah g. vladn. svetnika k slovenskemu vprašanju na Koroškem ne moremo docela strinjati, smo uverjeni o tem, da so bila narekovana iz dobre volje za sporazum v deželi. Zato danes lojalno popravljamo zgoraj navedeni stavek v tem smislu. — **G. Matevž Rainer**, župan. Potrjujemo, da dopisa iz Loge vasi v šte. 26. našega lista nismo sprejeli od Vas. Pozdrav! — **G. J. N.** S svojim vposlanim prispevkom se podajaš na nevarno polje. Tvojih izvajanj ne moremo docela odobravati. — **G. dr. I. P.** Poslano ne odgovarja tiskovnemu zakonu in ne moremo priobčiti. — **G. S. G.** Tvoj odgovor ima nebroj dobrih misli. Poseti nas o priliki, da se pomenimo osebno! — **G. F. M.** Počakajte! Potrpljenje je božja mast, pravijo naši stari. — **Našim sotrudnikom!** Veseli smo živahne sodelovanja v listu. Z Vami smo na stališču, da mora v list vsaka zanimivost. V kolikor se dopisi krajšajo, gre pač na račun tehnične ureditve. Pozdravljeni!